

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Vaste commissie voor Binnenlandse Zaken
Postbus 20018
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

Onderwerp

Schriftelijke vragen evaluatie verkiezingen 2017

Datum	Referentie	Inlichtingen bij	Bijlagen
05-09-2017	17-0312/MH/RS	m.hempenius@iederin.nl t.hardick@iederin.nl	2

Geachte leden van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken,

Komende donderdag 7 september evalueert u in een plenair debat de Tweede Kamerverkiezing van 15 maart 2017. Ieder(in) en LFB vinden het belangrijk dat u daarbij ook het stemrecht van mensen met een beperking aan de orde stelt.

Mensen met een beperking moeten net als ieder ander kunnen stemmen. Dit is een belangrijk democratisch basisrecht. Toch is het zo dat veel mensen met een beperking niet (zelfstandig) hun stemrecht kunnen uitoefenen. Dit blijkt uit onderzoek van het Nivel en Trimbos-instituut in opdracht van het College voor de rechten van de mens en uit onderzoek van Cebeon in opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken.

De problemen op een rij

Het feit dat veel mensen niet-zelfstandig kunnen stemmen, heeft meerdere oorzaken:

1. In de Kieswet zit een vreemde paradox: Mensen met een fysieke of visuele beperking kunnen desgewenst ondersteuning krijgen bij het stemmen. Maar bij mensen met een verstandelijke beperking of mensen met een psychische beperking is dat niet toegestaan. Dit betekent dat een flink deel van de ca. 150.000 mensen met een verstandelijke beperking en 160.000 mensen met een zware psychische beperking geen gebruik kunnen maken van hun stemrecht!
2. Het stembiljet is niet zelfstandig bruikbaar voor mensen met een visuele beperking. Het gaat hier om een groep van ruim 300.000 mensen.
3. De fysieke toegankelijkheid van de stembureaus en omgeving is lang nog niet overal goed geregeld (zie in bijlage onderzoek Cebeon). Ruim 1 miljoen mensen met een motorische beperking kunnen hierdoor in hun stemrecht belemmerd worden.

4. Het stembiljet is groot, onoverzichtelijk en ingewikkeld, waardoor het niet voor iedereen toegankelijk en bruikbaar is. Ook (de informatie over) het stemproces is niet voor iedereen toegankelijk of begrijpelijk. Dit raakt zowel mensen met een verstandelijke beperking als mensen met een lage taalvaardigheid. Het gaat hierbij om ruim 1 miljoen personen.

De noodzakelijke verbeteringen

Wij vragen u om in de komende kabinetsperiode onderstaande verbeteringen te bewerkstelligen. We dringen erop aan om de snel te realiseren verbeteringen reeds vóór de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2018 door te voeren - conform de afgesproken aanpak bij de implementatie van het VN-verdrag voor mensen met een beperking.

De noodzakelijke verbeteringen zijn:

1. Aanpassen van de Kieswet met een verruiming van de ondersteuningsmogelijkheden voor mensen die dat nodig hebben, waaronder in ieder geval mensen met een verstandelijke of psychische beperking.
2. Het vereenvoudigen en digitaliseren van het stemproces waardoor zelfstandig kiezen voor meer mensen mogelijk wordt, waaronder in ieder geval mensen met een visuele beperking.
3. Het verbeteren en monitoren van de fysieke toegankelijkheid van de stembureaus.
4. Het realiseren van toegankelijke en begrijpelijke informatie over de verkiezingen, over het stemproces en ook over de inhoud van partijprogramma's.
5. Het goed informeren en trainen van mensen op de stembureaus over de mogelijkheden voor ondersteuning.

In de bijlage vindt u de bovengenoemde rapporten.

We wensen u een vruchtbaar debat.

Met vriendelijke groet,

Illya Soffer
Directeur Ieder(in)

Conny Kooijman
Directeur LFB